

МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ ПОШУК

УДК 7.071.1:82-94/303.446

Іванна **Матковська**

аспірантка Львівської
національної академії мистецтв

Життєвий і творчий шлях Зеновія Флінти: аналіз джерел

Анотація. У статті проаналізовано літературні джерела, каталоги виставок і альбоми, присвячені творчості та біографії Зеновія Флінти – живописця, графіка, кераміста, педагога та громадського діяча, голови секції декоративно-прикладного мистецтва Львівського відділення Спілки художників УРСР у контексті мистецтва Львова 60–80-х рр. ХХ ст. Вивчено публікації в радянських виданнях, журналах і часописах 1960–1980-х рр. про цього митця, його твори чи участь у виставках; статті, присвячені власне творчості З. Флінти, вступні статті до каталогів виставок чи альбоми його творів зі вступними статтями авторів-упорядників від 1980-х років до сьогодні; спогади його вчителя Карла Звіринського, друзів – Андрія Бокотея, Любомира Медвідя, доньки Ірини Данилів-Флінти, опубліковані у різних виданнях, і статті, присвячені мистецтву Львова 60–80-х рр. ХХ ст., видані в час незалежної України, де прізвище З. Флінти подано в контексті мистецького процесу другої половини ХХ ст. Ці праці розкривали лише окремі аспекти біографії та творчості З. Флінти й мають фрагментарний характер.

Ключові слова: статті, каталоги, творча біографія, альбоми, історіографія, джерела.

Постановка проблеми. Зеновій Флінта – митець, який є одним з найяскравіших представників покоління «шестидесятників» – митців, які в умовах тоталітарної системи в Україні змогли стати самобутніми художниками. Вони реалізували у своїй творчості досвід європейських мистецьких традицій та цінностей, перейнятий від учителів, а також мали відвагу в умовах ідеологічного диктату та засилля «соцреалізму» творити унікальні речі, які не вписувались у рамки офіційного «стилю», що таврувалося клеймом формалізму, вважалося злочином і вимагало відваги й сили волі.

Сьогодні, виходячи з пріоритетних завдань українського мистецтвознавства та актуальних проблем сучасного мистецтва, творчість і діяльність З. Флінти потребує переосмислення та ретельного висвітлення в усій його багатогранності. Мистецтвознавче дослідження творів З. Флінти в галузі живопису, графіки, кераміки, яке раніше часто проводилося викривлено, у рамках вимог радянського мистецтвознавства, має бути проведене з урахуванням взаємовпливів різних технік, у яких митець працював, і обов'язково містити аналіз складного філософського змісту його праць у контексті суспільно-політичних умов 60–80-х рр. ХХ ст. на фоні офіційних і підпільних тогочасних мистецьких процесів. Багато творів митця досі є маловідомими, а деякі – не оприлюднювались і мають бути зафіксовані та вивчені. Окремого дослідження потребує педагогічна та громадська діяльність З. Флінти, її значення для виховання нових поколінь українських митців і розвитку українського мистецтва загалом. На нашу думку, такий комплексний підхід дасть змогу по-новому побачити й усвідомити постать З. Флінти та його роль в українському мистецтві.

Узагальненого наукового дослідження творчості З. Флінти в контексті мистецтва Львова 60–80-х рр. ХХ ст. не проводилось, розглядалися лише окремі напрямки творчості. І тому комплексне вивчення такого складного мистецького явища як творчість З. Флінти в усій його багатогранності напрямків і галузей діяльності в контексті мистецтва Львова 60–80-х рр. ХХ ст., формування цілісної картини творчості митця на тлі епохи набуває важливого науково-теоретичного значення.

Мета статті – простежити стан висвітлення біографії та творчості З. Флінти, проаналізувати наявні публікації.

Аналіз останніх досліджень. До вивчення окремих напрямків чи аспектів біографії та творчості З. Флінти зверталися дослідники Г. Островський, В. Овсійчук, О. Ріпко, О. Пеленська, Є. Шимчук, І. Данилів-Флінта, Н. Маїк, О. Жирко-Козинкевич, О. Голубець, Р. Яців та ін. Умовно всі публікації про З. Флінту можна поділити на чотири групи: перша – згадки в радянських виданнях, журналах і часописах 1960–1980-х рр. про цього митця, його твори чи участь у виставках, друга група – статті, присвячені власне творчості З. Флінти, вступні статті до каталогів виставок чи альбоми його творів із вступними статтями авторів-упорядників від 1980 років до сьогодні, третя група – це спогади про З. Флінту його вчителя

Карла Звіринського, друзів – Андрія Бокотея, Любомира Медвідя, доньки Ірини Данилів-Флінти, його учнів, опубліковані в різних виданнях, четверта група – статті, присвячені мистецтву Львова 60–80-х рр. ХХ ст., видані в час незалежної України, де прізвище З. Флінти подано в контексті мистецького процесу другої половини ХХ ст.

Виклад основного матеріалу. Найбільш ранніми за часом їх опублікування (60–80-ті рр. ХХ ст.) є згадки про З. Флінту чи його твори в радянських виданнях, журналах і газетах, що видавались тоді у Львові, Києві чи Москві. «Історія українського мистецтва» у 6 томах, видана 1968 р. у Києві Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Т. Рильського спільно з Академією наук УРСР і Головною редакцією Української радянської енциклопедії, була одним з найбільших і найважливіших мистецтвознавчих досліджень того часу, виконаних на державне замовлення, яке репрезентувало офіційну позицію влади. Прізвище З. Флінти згадується у розділі про декоративно-прикладне мистецтво, а саме – у статті про кераміку (автор І. Сакович), у рамках тогочасного мистецького процесу в 6-му томі, присвяченому радянському мистецтву 1941–1967 років. Тут, зокрема, читаємо: «Великий колектив керамістів працює у Львові – це художники керамічного цеху Львівської скульптурно-керамічної фабрики Художнього фонду СРСР, а також викладачі Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва (А. Бокотей, Б. Галицький, О. Дерещук, Б. Горбалюк, Т. Драган, Я. Захарчишин, З. Флінта та ін.). Львівські керамісти звертаються до народних традицій та досвіду зарубіжних митців» [1, с. 263].

«Словник художників України», опублікований 1973 р. у Києві АН УРСР та Головною редакцією Української радянської енциклопедії, – офіційне видання інформаційно-довідкового характеру, яке репрезентує творчість митців УРСР, містить коротку біографічну довідку про З. Флінту та назви кількох його творів у різних техніках – декоративних панно, пейзажів і натюрмортів [2, с. 483]. Твори зберігаються у Музеї етнографії та художнього промислу ІН НАН України, Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького, Національній галереї мистецтв ім. Б. Г. Возницького.

Подібний характер подання інформації про З. Флінту мають і довідники «Українські радянські художники» та «Справочник членів Союзу художників СРСР», видані відповідно 1972-го та 1973 р. у Києві та Москві [3, с. 466].

У виданні «Изобразительное искусство Львова. Живопись. Скульптура. Графика» (1978) у контексті аналізу мистецького життя Львова повідомляється про таких митців – Ю. Щербатенко, П. Грегорійчук, Р. Сильвестров, В. Сипер, В. Патик, З. Флінта, Л. Медвідь [4, с. 78].

У науково-популярному нарисі «Мистецтво оновленого краю» (1979) у статті В. Овсійчука про живопис радянського Львова коротко характеризується творчість З. Флінти: «Значним досягненням у львівському живопису стали роботи Л. Медвідя, Л. Пушкаша та З. Флінти... Флінта подає життя села як велику щоденну працю; художник втілює це в образі землі... Він поєднує тонку лірику з монументальним епосом, інтимність з декоративним розмахом» [5, с. 36].

«Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва» 1969 р. містять інформацію про кераміку З. Флінти, зокрема декоративні пласти – результат експериментів і вивчення технологій, відзначаються ясністю образу, високою культурою пластики та колориту [6, с. 129].

У альбомі «Львівська кераміка» 1970 р. у короткій вступній статті Ю. Лащука теж є згадка про твори З. Флінти: «Про те, що творчість молодих кераміків не замикається у рамках традицій говорять... виконані в шамоті, теракоті, декоративні пласти Романа Петрука, Зеновія Флінти, Петра Лінинського... які по-різному переказують мотиви історії та фольклору» [7, с. 6].

Міжнародна виставкова діяльність З. Флінти розглянута в публікаціях Л. Романової «Міжнародний конкурс кераміки в м. Фаенца (Італія)» у книзі «Декоративно-прикладное искусство 1973–1974», виданій у Москві [8, с. 65], у статті В. Максименко «Традиції та новаторство в сучасній львівській кераміці» у збірнику матеріалів «Громадянське покликання митця» про участь митців Львова на чолі із З. Флінтою у II Міжнародному симпозіумі художньої кераміки у Вільнюсі та Всесоюзній виставці «Кераміка СРСР-75» [9, с. 37].

До періодичних видань 60-80-х рр. ХХ ст., які висвітлювали творчу роботу З. Флінти в контексті культурно-мистецької діяльності радянської України і, зокрема, Львова належать всесоюзні журнали «Искусство», «Декоративное искусство СССР», «Творчество», «Советский художник», що видавались у Москві, всеукраїнські журнали «Образотворче мистецтво», «Вітчизна», «Україна», газета «Літературна Україна», надруковані в Києві, та львівські видання – журнал «Жовтень», газети «Вільна Україна», «Львовская

правда», «Ленінська молодь» та ін. Зокрема, це статті «Сучасне і народне» Ю. Лашука в журналі «Искусство» [10, с. 15], «У львовських керамистов» Г. Кума в «Декоративном искусстве СССР» [11, с. 8], «Міжнародна вистава кераміки в Гданську» Л. Романової в журналі «Декоративное искусство СССР» [12, с. 6], «Декоративный почерк Зиновия Флинты» Т. Придатко в «Декоративном искусстве СССР» [13, с. 22], «Живописці Львова у Вільнюсі» О. Овчарової [14, с. 12], «Виставка трох» О. Пеленської в «Советской культуре» [15, с. 26], «Живописці зі Львова» Г. Островського в журналі «Искусство» [16, с. 9] та ін.

У журналі «Образотворче мистецтво» побіжно згадується виставково-творча діяльність З. Флінти у статтях В. Овсійчука «Творчий доробок львів'ян» [17, с. 11], О. Ріпко «Громадянська зрілість художника» [18, с. 14], та «Виставка трьох львівських митців» [19, с. 25], Е. Сафонової «За велінням серця» [20, с. 24], А. Мороза «Нести людям радість» [21, с. 11], Т. Придатко «Декоративне мистецтво на ювілейній виставці» [22, с. 18], Ю. Лашука «Український розділ виставки «Кераміка СРСР-2» [23, с. 5], А. Мельник «Розвиваючи традиції» [24, с. 13], В. Щербак «Тенденції розвитку декоративно-прикладного мистецтва» [25, с. 4], О. Пеленської «Творчі горизонти З. Флінти» [26, с. 20] та ін.

Мистецтвознавець Г. Островський присвячує творчості З. Флінти кілька значних публікацій. Це об'ємні дослідження «Ущільнення часу» в журналі «Жовтень» [27, с. 142], «Причетність глядача» в журналі «Україна» [28, 12], вступні статті до каталогів виставки «Л. Медвідь, О. Мінько, З. Флінта» у Львівській картинній галереї (1982 р.) [29, с. 7], у Вільнюсі (1982 р.) [30, с. 8], Москві (1986 р.) [31, с. 7–8].

Одну з перших великих статей, яка висвітлює творчість З. Флінти, опублікував Г. Островський 1980 року – це дослідження «Ущільнення часу», яке згодом було розширене у «Причетності глядача» 1983 р. В «Ущільненні часу» автор порівнює два напрямки творчості З. Флінти – кераміку і живопис: «Сьогодні важко сказати, хто З. Флінта – керамік чи живописець. Його шлях у мистецтві – то дистанція від кераміка, який працював і в живописі, до живописця, який працює також у кераміці... Зеновій Флінта починав як керамік. Кераміка завжди в центрі його творчих інтересів як голови секції ужиткового мистецтва обласної організації Спілки художників УРСР, ініціатора та учасника багатьох виставок» [27, с. 142].

І продовжує роздуми про художника, якому завжди цікаво відтворювати цей яскравий, різнобарвний, багатогранний світ, чуттєві імпульси та враження від нього у «Причетності глядача»: «На виставках останніх років Флінта показав чимало досконалих керамічних творів, та говорили про нього більше як про автора полотен – пейзажів, композицій, портретів, що привернули увагу глядачів» [28, с. 12].

Григорій Островський коротко аналізує етапи становлення і розвитку З. Флінти як живописця, тематику й жанри творів. Він характеризує кілька ранніх творів митця 1960-х рр., відзначених інтенсивністю кольору («Осінній букет», «Гуцульська ніч», «Рибальський причал», «Майстерня кераміка», «Літо»), пейзажів («Осінь» (1973), «Свято врожаю» (1977), «Поділля. Жнива» (1977), «Покоси» (1977), натюрмортів («Натюрморт з рибами» (1978), «В майстерні» (1976), несподіваний за композицією «Рибальський баркас з жовтою штурмовкою» (1978), портретів («Автопортрет з горлицею», (1974), «Бабине літо» (1978), «Композитор С. Людкевич» (1979), «Мрія. Портрет сина» – філософську новелу про доброту, маленьку людину та її майбутнє), виокремлюючи у творах З. Флінти складні асоціативні зв'язки з навколишнім світом і безліч подробиць і деталей, цікавих окремо, які з'єднуються в цілісну картину, тяжіння до мистецтва інтелектуального, і водночас емоційного [28, с. 12].

Вступні статті Г. Островського до каталогів виставки «Л. Медвідь, О. Мінько, З. Флінта», що експонувалась у Львові, Києві, Вільнюсі та Москві в 1982–1986 рр., побудовані на аналізі творчості цих трьох художників, виділенні їхніх спільних рис – інтелектуальності, заснованої на осмисленні та перетворенні сприйняття людини і природи, індивідуальних ознак цих митців – тих, хто визначає рівень, основні тенденції львівської гілки сучасного українського мистецтва [29–31].

З-поміж трьох З. Флінта найбільш різносторонній, динамічний і водночас зрівноважений, гармонійний, об'єктивний у сприйнятті світу та образному мисленні, а прагнення до нових відкриттів і завершеності спонукає митця до пошуку власного вирішення для кожного мотиву в пейзажах, натюрмортах, портретах. Масштабність художнього бачення, вираженість і послідовність дозволяють З. Флінті об'єднати макрокосм неосяжного світу та мікркосм людини, втілити їхню матеріальність і духовне начало [31, с. 7–8].

Каталог творів першої персональної виставки до 50-річчя митця

«Зеновій Флінта. Живопис. Графіка. Кераміка», яка експонувалась 1985 р. у Львівській картинній галереї, містить вступну статтю куратора цієї виставки, автора-упорядника каталога О. Пеленської, присвячену творчості З. Флінти у дусі вимог часу [32]. У каталозі подано перелік творів на виставці, біографічну довідку про митця, короткий огляд жанрів і характерних циклів творів, виділено основні елементи живописної манери митця – потяг художника до обмеженої палітри кольорів, найтонших градацій відтінків охри, коричневої та зеленої, погляд на образотворчі прийоми як виразники авторської малярської концепції, уважний відбір елементів, які розкривають образ твору, вагомість кожної деталі [32, с. 3–6].

У праці О. Голубця «Львівська кераміка» [33], виданій 1991 р. у Києві, можемо почерпнути багато інформації про творчість З. Флінти в галузі кераміки. Автор аналізує творчі прийоми й техніку митця в контексті розвитку галузі художньої кераміки у Львові в 70-80-х рр. ХХ ст. як одного з найбільш самобутніх. Мистецтвознавець акцентує увагу на провідній ролі кольору в керамічних творах З. Флінти – декоративних пластах – мініатюрних картинах і декоративних тарелях, їхній оригінальній композиції, збагаченій кольоровими та фактурними ефектами, називаючи найбільш яскраві цикли робіт митця, особливо виділяючи образи давньої архітектури Львова в серіях декоративних пластів. На нашу думку, праця О. Голубця «Львівська кераміка» – видання, яке найбільш повно висвітлює роботу З. Флінти в техніці кераміки [33, с. 58–62].

Альбом «Любомир Медвідь, Олег Мінько, Зеновій Флінта», виданий 1992 р. у Києві, демонструє творчість і співпрацю цих митців [34]. Автор-упорядник О. Жирко-Козинкевич у вступній статті кількома рядками характеризує значення їхньої творчості для українського мистецтва та узагальнює спільні риси та відмінності. Стаття альбому, присвячена окремо творчості З. Флінти, містить короткі біографічні відомості та опис його творів. Для ілюстрації жанрів, у яких працював митець, автор наводить по кілька прикладів творів, описує композицію, колорит і техніку [34, с. 160–162].

Мистецтвознавець Є. Шимчук – автор-упорядник альбому, присвяченого винятково постаті З. Флінти, виданого 1995 р. у Львові, намагається більш різнобічно подати біографію та творчість митця [35]. Вступна стаття альбому написана в дусі культурологічно-історичного огляду, містить розповіді про сім'ю Флінтів, їхній побут, рідне село Токи, про вибір місця навчання З. Флінти, його

враження від Львова, про вчителів з фаху, Підпільну академію К. Звіринського та зустрічі в домі Р. та М. Сельських, підкреслює вплив на творчість З. Флінти спілкування з Р. Сельським, який втілювався у захопленні французькими митцями, особливо П. Сезанном [35, с. 3–4].

Євстахія Шимчук коротко розглядає творчість З. Флінти, його захоплення натюрмортом, роботою над краєвидами в пленері, архітектурою Львова, портретом, наводячи назви серій і творів у цих жанрах [35, с. 8–10], любов до подорожей виражена в серіях пейзажів Криму, Карпат, краєвидів озера Світязь, «По Франції» [35, с. 10–11], у техніці кераміки творчість художника представлена кількома серіями декоративних керамічних пластів [35, с. 7–10]. Автор побіжно характеризує роботу З. Флінти як викладача інституту (ЛДІПДМ, нині – Львівська національна академія мистецтв), на Львівській кераміко-скульптурній фабриці, на посаді голови секції декоративно-прикладного мистецтва Львівського відділення Спілки художників УРСР [35, с. 7–8]. Спогади доньки художника Ірини Данилів-Флінти та друга Любомира Медвідя доповнюють образ митця.

Альбом «Зеновій Флінта. 1935-1988», який видали 2005 р. у співавторстві Ірина Данилів-Флінта та Наталія Маїк, ставив за мету висвітлення маловідомих творів митця та ілюстрував виставку творів З. Флінти, експонованих у цей час у Львівській галереї мистецтв [36]. Н. Маїк – автор вступної статті, переосмислює спадщину художника, особливо наголошуючи на маловідомих працях З. Флінти, бо, на її думку, саме вони відкривають нові грані його таланту [36, с. 6]. Дослідниця аналізує філософське осмислення З. Флінтою світу в його творах, бажання розкрити природу явищ і речей, передати динаміку життя [36, с. 6]. До пріоритетного кола тем З. Флінти автор зараховує портрет – «світ людей, їх долі», виокремлює портрети родини – сина, доньки та дружини [36, с. 7]. Науковець вважає, що в пейзажах З. Флінти можна простежити як розвивався живописець, його творча манера, технічні прийоми та засоби виразності – принцип декоративності, колористичні вирішення, трактування простору, значення ритму, чергування площин, світлових рефлексів, а його натюрморти – це світ речей, які живуть у творах своїм життям і набувають символічного значення [36, с. 10–11].

Співавтор-упорядник видання І. Данилів-Флінта репрезентує

маловідомі факти з життя художника, його кредо «важливо, щоб речі і світ постійно обіцяли нам розповісти щось нове» та «любов до життя в різних його проявах» [36, с. 4]. Спогади однокурсника й товариша А. Бокотея «Час, оточення, друзі», а також численні світлини З. Флінти і його творів з родинного архіву доповнюють та розкривають різні сфери життя художника – приватну, творчу, громадську, дають змогу пізнати родину, друзів часу навчання, колег по творчій і виставковій праці та є цінним свідченням життя З. Флінти [36, с. 3].

У статті «Зеновій Флінта і західноукраїнська образотворча школа 60–80-х років ХХ ст.» Л. Медвідь подає свої спогади та роздуми про творчість митця [37, с. 68–73]. Автор коротко окреслює особливості львівської мистецької живописної школи середини ХХ ст., наголошуючи важливість цього фактору для вивчення творчості З. Флінти, підкреслює вплив К. Звіринського та Р. Сельського на формування митця.

Фундаментальне видання спогадів, інтерв'ю, роздумів, статей К. Звіринського «Все моє малярство – то молитва», яке упорядкувала Христина Звіринська-Чабан та видала 2017 р. у Львові, дає змогу почерпнути багато інформації про життя та творчість З. Флінти із записів його вчителя та друга [38]. Книга стала надзвичайно важливим джерелом для дослідження творчості З. Флінти в контексті мистецтва Львова 60–80-х років ХХ ст. та переосмислення значення багатьох фактів і факторів впливу в його житті та творчості. Карло Звіринський присвячує окрему статтю постаті З. Флінти – своєму другові, сильній особистості, дисциплінованому, відповідальному, свідомому своєї мети, послідовному та добросовісному у виконанні роботи чоловікові, який «...жив мистецтвом – воно було його вірою, його любов'ю, воно було сенсом його життя» [38, с. 151]. Характеризуючи твори З. Флінти, К. Звіринський, художник і теоретик мистецтва, виділяв особливе значення кольору в побудові картини, – вияв за його допомогою форми та змісту в контрастних поєднаннях чи тонованих гамах, підкреслював точність рисунку й завершеність у деталях, як у майстрів Ренесансу [38, с. 151–152].

Надзвичайно важливими є спогади Карла Йосиповича про навчання З. Флінти у Львівському училищі прикладного мистецтва та Підпільній школі К. Звіринського, де він формувався як особистість і художник. Ми довідуємось про час і умови навчання

групи З. Флінти, програму, завдання офіційних і підпільних студій, предмети, уроки малярства та виставки-одноденки [38, с. 143–147].

У контексті досліджень мистецтва Львова 60–80-х рр. ХХ ст., де фрагментарно розглядається творчість З. Флінти, зокрема варто виділити дослідження О. Ріпко [39], Р. Яціва [40–41] та О. Голубця [42–43].

Олена Ріпко у своєму виданні «У пошуках страченого минулого: Ретроспектива мистецької культури Львова ХХ ст.» характеризує покоління митців, до яких належав З. Флінта та вважає, що він найближче з «семидесятників» стояв до вчителів, а саме – до М. Сельської у прагненні до ясності та цільності у творчості, а його синтетична мова маляра й кераміста – відображає зверненість митця до світу в «духовному роздумуванні» [39, с. 228–230].

Науковець Р. Яців у збірнику статей «Українське мистецтво ХХ століття: ідеї, явища, персоналії» називає З. Флінту серед учнів «мережі вільної мистецької освіти» у контексті неформальних зустрічей К. Звіринського із студентами училища вдома [40, с. 114], а в статті «Образотворче мистецтво Львова 1960–1970-х років: у пошуках ключа до розуміння» – серед грона «новіших паростків куца живого мистецтва Р. та М. Сельських» [41, с. 27–29].

Орест Голубець у монографії «Мистецтво ХХ століття: український шлях» [42, с. 127–128] та в статті «Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ – початку ХХІ століття: чинники неповторності» [43, с. 24–26] згадує ім'я З. Флінти як одного з вихованців нелегальної «вечірньої школи» К. Звіринського та живописця, який зміг реалізувати творчі експерименти й неконформістські тенденції у 70–80-х рр. ХХ ст. у сфері художньої кераміки та як Голова секції ДУМ Львівської організації Спілки художників України сприяв репрезентації мистецтва Львова у світі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи аналіз усіх згаданих досліджень, можемо говорити про те, що вони зачіпали лише окремі аспекти біографії та творчості З. Флінти, мають фрагментарний або культурологічний характер. На жаль, такі важливі напрямки діяльності З. Флінти як педагогічна та громадська діяльність досі залишалися поза увагою науковців і потребують детального вивчення, висвітлення та осмислення їхнього значення.

Формування цілісного бачення, узагальненого образу та належної оцінки творчості й діяльності Зеновія Флінти у всьому комп-

лексі напрямків їх реалізації потребують окремого комплексного дослідження та мистецтвознавчого аналізу його складних психологічних творів, розкриття їхньої сутності, характеристики та виділення специфіки й особливостей індивідуальної творчої манери в контексті мистецтва Львова 60–80-х рр. ХХ ст., а також належної оцінки як явища в мистецтві цього періоду та осмислення його ролі як митця, педагога й громадського діяча для розвитку українського мистецтва.

1. Історія українського мистецтва : у 6 т. / голова ред. кол. : М. П. Бажан та ін. Т. 6. Радянське мистецтво 1941-1967 років. / ред.: Ю. Я. Турченко (відпов. ред.); Б. С. Бутник-Сіверський ; М. С. Коломієць. Київ : Академія наук УРСР, 1968. 451 с.
2. Українські радянські художники : довідник / упор.: Р. Даскалова, З. Кучеренко, В. Мальцева та ін. Відпов. ред. І. Верба. Київ : Мистецтво, 1972. С. 483.
3. Справочник членов Союза художников СССР / составители Л. С. Владыкина, Л. И. Курбанова, Т. А. Федотова, И. Б. Хасаинова. Москва : Советский художник, 1973. С. 466.
4. Изобразительное искусство Львова : Живопись, скульптура, графика / авт.-сост. Э. П. Мисько. Москва : Советский художник, 1978. С. 78.
5. Мистецтво оновленого краю : науково-популярний нарис / Я. П. Запаско, В. А. Овсійчук, О. О. Чарновський, С. П. Степко. Київ : Мистецтво, 1979. 171 с.
6. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / ред. кол. : Я. Запаско та ін. Львів : Видавництво Львівського університету, 1969. С. 129.
7. Львівська кераміка : альбом / вступна стаття Ю. Лащука, упорядник З. Царик. Львів : Каменяр, 1970. С. 6.
8. Романова Л. Международный конкурс керамики в г.Фаенца (Италия). Декоративно-прикладное искусство 1973-1974. Москва : Советский художник, 1975. С. 65.
9. Максименко В. Г. Традиції та новаторство в сучасній львівській кераміці. Громадянське покликання митця : зб. матер. Львів : Вища школа, 1977. С. 37.
10. Лащук Ю. Современное и народное. Искусство. 1966. № 2. С. 15.
11. Кум Г. У львовских керамистов. Декоративное искусство СССР. Москва, 1967. № 9. С. 8.
12. Романова Л. Міжнародна вистава кераміки в Гданську. Декоративное

- искусство СССР. М. 1974. № 2. С. 6.
13. Придатко Т. Декоративный почерк Зиновия Флинты. Декоративное искусство СССР. М. 1978. № 6. С. 22.
 14. Овчарова О. Живописцы Львова в Вильнюсе. Победа. Москва, 1983, № 1. С. 12.
 15. Пеленская О. Выставка троих. Советская культура. М., 1986. № 88. С. 26.
 16. Островский Г. Живописцы из Львова. Искусство. М., 1987. № 5. – С. 23.
 17. Овсійчук В. Творчий доробок львів'ян. Образотворче мистецтво. К., 1971. № 2. С. 11.
 18. Ріпко О. Громадянська зрілість художника. Образотворче мистецтво. 1974. № 6. С. 10–14.
 19. Ріпко О. Виставка трьох львівських митців. Образотворче мистецтво. 1982. № 3. С. 25.
 20. Сафонова Е. За велінням серця. Образотворче мистецтво. 1974. № 2. С. 24.
 21. Мороз А. Нести людям радість. Образотворче мистецтво. 1975. № 4. С. 11.
 22. Придатко Т. Декоративне мистецтво на ювілейній виставці. Образотворче мистецтво. 1975. № 3. С. 18.
 23. Лашук Ю. Український розділ виставки «Кераміка СРСР-2». Образотворче мистецтво. 1976. № 2. С. 5.
 24. Мельник А. Розвиваючи традиції. Образотворче мистецтво. 1976. № 2. С. 13.
 25. Щербак В. Тенденції розвитку декоративно-прикладного мистецтва. Образотворче мистецтво. 1977. № 1. С. 4.
 26. Пеленська О. Творчі горизонти З. Флінти. Образотворче мистецтво. 1986. № 3. С. 20.
 27. Островський Г. Ущільнення часу. Жовтень. Львів : Каменярь, 1980. № 12. С. 142.
 28. Островський Г. Причетність глядача. Україна. Київ : Радянська Україна, 1983. № 20. С. 12.
 29. Любомир Медвідь, Олег Мінько, Зеновій Флінта : каталог / автор-упоряд. Г. Островський. Львів : Облполіграфвидав, 1981. 7 с.
 30. Каталог виставки живописців Львова. Л. Медвідь, О. Мінько, З. Флінта / автор-упор. Г. Островський. Вільнюс : Видання художнього музею Литовської РСР, 1982. С. 8.
 31. Любомир Медвідь, Олег Мінько, Зеновій Флінта : каталог / автор-сост. Г. Островський. Москва : Советский художник, 1986. С. 7-8.
 32. Зеновій Флінта. Живопис. Графіка. Кераміка : каталог / автор-упоряд.

- О. Пеленська. Львів : Облполіграфвидав, 1985. 22 с.
33. Голубець О. Львівська кераміка. К. : Наукова думка, 1991. С. 120.
 34. Любомир Медвідь, Олег Мінько, Зеновій Флінта: альбом / автор-упоряд. О. Жирко-Козинкевич. К. : Мистецтво, 1992. 208 с.
 35. Зеновій Флінта : альбом / автор-упоряд. Є. Шимчук. Львів : Компанія Гердан, 1995. 32 с.
 36. Зеновій Флінта. 1935-1988 : альбом / автор-упоряд. І. Данилів-Флінта, Н. Маїк. Львів : Компанія Гердан, 2005. 47 с.
 37. Медвідь Л. Зеновій Флінта і західноукраїнська образотворча школа 60-80-х років ХХ ст. Образотворче мистецтво. 2006. № 2. С. 68–73.
 38. Звіринський Карло «Все моє малярство – то молитва. Спогади, інтерв'ю, роздуми, статті / упорядник Х. Звіринська-Чабан. Львів : Манускрипт-Львів, 2017. 280 с.
 39. Ріпко О. У пошуках страченого минулого. Ретроспектива мистецької культури Львова ХХ століття. Львів : Каменяр, 1996. 286 с.
 40. Яців Р. Українське мистецтво ХХ століття: ідеї, явища, персоналії: зб.ст. / НАН України, ін-т народознавства. Львів: [б.в.], 2006. 349 с.
 41. Яців Р. Образотворче мистецтво Львова 1960–1970-х років: у пошуках ключа до розуміння. Мистецька мапа України. Київ : Ювелір Прес, 2008. С. 27–29.
 42. Голубець О. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів : Колір ПРО, 2012. 199 с.
 43. Голубець О. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ – початку ХХІ століття: чинники неповторності. Мистецька мапа України. Київ : Ювелір Прес, 2008. С. 24–26.

References

1. Istoriiia ukrainskoho mystetstva. Radianske mystetstvo 1941-1967 rokiiv [History of Ukrainian art. Soviet art of 1941-1967]. (1968). Bazhan M. P., Turchenko Yu. Ya., Butnyk-Siverskyi B. S., Kolomiiets M. S. (Eds.). (Vols. 1-6; Vol.6). Kyiv : Akademiia nauk URSR. [In Ukrainian].
2. Daskalova, R., Kucherenko, Z. & Maltseva, V. (1972). Ukrainski radianski khudozhnyky : dovidnyk [Ukrainian Soviet Artists: Directory]. Verba I. (Ed.). Kyiv : Mystetstvo. [In Ukrainian].
3. Vladyikina, L., Kurbanova, L., Fedotova, T., & Khasaynova, Y. (1973). Spravochnyk chlenov Soiuzu khudozhnikov USSR [Directory of members of the Union of Artists of the USSR]. Moskva : Sovetskyi khudozhnik. [In Russian].

4. Mysko, E. (1978). *Izobrazitelnoe iskusstvo Lvova : zhivopis, skulptura, grafika* [Art of Lviv: Painting, sculpture, graphics]. Moskva : Sovetskiy khudozhnik. [In Russian].
5. Zapasko, Ya. P., Ovsiihuk, V. A., Charnovskyi, O. O., Stepko, S. P. (1979). *Mystetstvo onovlenoho kraiu: naukovopopuliarni narys* [Art of the renovated land: popular science essay]. Kyiv: Mystetstvo. [In Ukrainian].
6. *Narys z istorii ukrainskoho dekoratyvno-prykladnoho mystetstva* [Essays on the history of Ukrainian arts and crafts]. (1969). Zapasko Ya (Ed.). Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu. [In Ukrainian].
7. Lashchuk, Yu., Tsaryk, Z. (1970). *Lvivska keramika: albom* [Lviv ceramics: album]. Lviv : Kameniar. [In Ukrainian].
8. Romanova, L. (1975). *Mezhdunarodnyy konkurs keramiki v g. Faenza (Italiya)* [International Ceramics Competition in Faenza (Italy)]. *Dekorativno-prikladnoe iskusstvo 1973–1974*. Moskva : Sovetskiy khudozhnik. [in Russian].
9. Maksymenko, V. H. (1977). *Tradytzii ta novatorstvo v suchasni lvivskii keramitsi. Hromadianske poklykannia myttsia : zb. Mater* [Traditions and innovations in modern Lviv ceramics. Civic calling of the artist]. Lviv: Vyscha shkola. [In Ukrainian].
10. Laschuk, Yu. (1966). *Sovremennoe i narodnoe* [Modern and folk]. *Iskusstvo – Art*, 2, 15. [in Russian].
11. Kum G. (1967). *U lvovskikh keramistov* [In Lviv ceramists]. *Dekorativnoe iskusstvo USSR – Decorative Art of the USSR*, 9, 8. [in Russian].
12. Romanova, L. (1974). *Mezhdunarodnaya vystavka keramiki v Gdanske* [International Ceramics Exhibition in Gdansk]. *Dekorativnoe iskusstvo USSR – Decorative Art of the USSR*, 2, 6. [in Russian].
13. Pridatko, T. (1978). *Dekorativnyi pocherk Zinoviya Flinty* [Decorative handwriting Zinovy Flinta]. *Dekorativnoe iskusstvo USSR – Decorative Art of the USSR*, 6, 22. [in Russian].
14. Ovcharova, O. (1983). *Zhivopistsyi Lvova v Vilnyuse* [Painters of Lviv in Vilnius]. *Pobeda – Victory*, 1, 12. [in Russian].
15. Pelenskaya, O. (1986). *Vystavka troih* [Exhibition of three]. *Sovetskaya kultura – Soviet culture*. 88. 26. [in Russian].
16. Ostrovskiy, G. (1987). *Zhivopistsyi iz Lvova* [Painters from Lviv]. *Iskusstvo – Art*, 5, 23.
17. Ovsiihuk, V. (1971). *Tvorchiy dorobok lvivian* [Creative work of Lviv]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 2, 11. [In Ukrainian].
18. Ripko, O. (1974). *Hromadianska zrilist khudozhnyka* [Civic maturity of the artist]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 6, 10–14. [In Ukrainian].

19. Ripko, O. (1982). Vystavka trokh lvivskykh myttsiv [An exhibition of three Lviv artists]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 3, 25. [In Ukrainian].
20. Safonova, E. (1974). Za velinniam sertsia [On the order of the heart]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 2, 24. [In Ukrainian].
21. Moroz, A. (1975). Nesty liudiam radist [To bring people joy]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 4, 11. [In Ukrainian].
22. Prydatko, T. (1975). Dekoratyvne mystetstvo na yuvileinii vystavtsi [Decorative art at the jubilee exhibition]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 3, 18. [In Ukrainian].
23. Lashchuk, Yu. (1976). Ukrainskyi rozdil vystavky «Keramika SRSR-2» [Ukrainian section of the exhibition "Ceramics of the USSR-2"]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 2, 5. [In Ukrainian].
24. Melnyk, A. (1976). Rozvyvaiuchy tradytsii [Developing traditions]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 2, 13. [In Ukrainian].
25. Shcherbak, V. (1977). Tendentsii rozvytku dekoratyvno-prykladnoho mystetstva [Trends in the development of decorative and applied arts]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 1, 4. [In Ukrainian].
26. Pelenska, O. (1986). Tvorchy horyzonty Z. Flinty [Creative horizons of S. Flinty]. *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 3, 20. [In Ukrainian].
27. Ostrovskiy, H. (1980). Ushchilnennia chasu [Condensation of time]. *Zhovten – October*, 12, 142. [In Ukrainian].
28. Ostrovskiy, H. (1983). Prychetnist hliadacha [Involvement of the viewer]. *Ukraina*, 20, 12. [In Ukrainian].
29. Ostrovskiy, H. (1981). Liubomyr Medvid, Oleh Minko, Zenovii Flinta : katalog. Lviv : Oblpolihrafvydav. [In Ukrainian].
30. Ostrovskiy, H. (1982). Katalog vystavky zhyvopystsiv Lvova. L. Medvid, O. Minko, Z. Flinta [Catalog of the exhibition of painters of Lviv. L. Medvid, O. Minko, Z. Flinta]. Vilnius : Vydannia khudozhnoho muzeiu Lytovskoi RSR. [In Ukrainian].
31. Ostrovskiy, H. (1986). Liubomyr Medvyd, Oleh Mynko, Zenoviy Flynta : katalog. Moskva : Sovetskyi khudozhnyk. [in Russian].
32. Pelenska, O. (1985). Zenovii Flinta. Zhyvopys. Hrafika. Keramika : katalog [Zenovii Flinta. Painting. Graphics Ceramics: catalog]. Lviv : Oblpolihrafvydav. [In Ukrainian].
33. Holubets, O. (1991). Lvivska keramika [Lviv Ceramics]. Kyiv : Naukova dumka. [In Ukrainian].
34. Zhyrko-Kozynevykh, O. (1992). Liubomyr Medvid, Oleh Minko, Zenovii Flinta: album. Kyiv : Mystetstvo. [In Ukrainian].
35. Shymchuk, Ye. (1995). Zenovii Flinta: album. Lviv : Kompaniia Gerdan.

- [In Ukrainian].
36. Danyliv-Flinta, I., Maik, N. (2005). *Zenovii Flinta. 1935–1988: album*. Lviv: Kompaniia Gerdan. [In Ukrainian].
 37. Medvid, L. (2006). *Zenovii Flinta i zakhidnoukrainska obrazotvorcha shkola 60–80-kh rokiv XX st.* [Zenovii Flinta and Western Ukrainian Fine School 60-80-ies of the 20th Century] *Obrazotvorche mystetstvo – Fine art*, 2, 68–73. [In Ukrainian].
 38. Zvirynska-Chaban, X. (2017). *Zvirynskiy Karlo «Vse moie maliarstvo – to molytva. Spohady, interviu, rozdumy, statti* [Zvirinsky Carlo "All my painting is a prayer. Memoirs, interviews, reflections, articles]. Lviv: Manuscript-Lviv. [In Ukrainian].
 39. Ripko O. (1996). *U poshukakh strachenoho mynuloho. Retrospektyva mystetskoi kultury Lvova XX stolittia* [In search of the executed past. Retrospective of the artistic culture of Lviv of the XX century]. Lviv : Kameniar. [In Ukrainian].
 40. Yatsiv, R. (2006). *Ukrainske mystetstvo XX stolittia: idei, yavlyshcha, personalii: zb.st.* [The Ukrainian art of the XX century: ideas, phenomena, personalities]. Lviv: [b.v.]. [In Ukrainian].
 41. Yatsiv, R. (2008). *Obrazotvorche mystetstvo Lvova 1960–1970-kh rokiv: u poshukakh kliucha do rozuminnia. Mystetska mapa Ukrainy* [The fine art of Lviv 1960-1970s: in search of a key to understanding. Ukrainian artistic map]. Kyiv : Yuvelir Pres. [In Ukrainian].
 42. Holubets, O. (2012). *Mystetstvo XX stolittia: ukrainskyi shliakh* [Art of the twentieth century: the Ukrainian way]. Lviv : Kolir PRO. [In Ukrainian].
 43. Holubets O. (2008). *Mystetske seredovyshe Lvova druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia: chynnyky nepovtornosti. Mystetska mapa Ukrainy* [The artistic environment of Lviv in the second half of the 20th - the beginning of the 21st century: the factors of originality. Ukrainian artistic map]. Kyiv : Yuvelir Pres. [In Ukrainian].

ANNOTATION

Ivanna Matkovska. Zenoviy Flint's Life and Creative Way: An Analysis of Sources. The article analyzes literary sources, catalogs of exhibitions and albums devoted to creativity and biography of Zenoviy Flinta – painter, graphic artist, ceramics artist, teacher and public figure, chairman of the section of decorative and applied art of the Lviv branch of the Union of Artists of the USSR in the context of the art of Lviv 60–80- s of the twentieth century. The publications in the Soviet periodicals, journals and periodicals of the 1960s–1980s about the artist, his works or participation in exhibitions

were studied; articles on Zenovy Flint's own creativity, introductory articles to Zenoviy Flint's catalogs of exhibitions or albums of his works with introductory articles by authors-compilers from the 1980-s to the present day; memories of Zenovy Flint's by his Teacher Karl Zvirynsky, friends of Andriy Bokotey, Lyubomir Medvid, daughters Iryna Danyliv-Flinta, published in various editions, and articles devoted to the art of Lviv 60–80's of the twentieth century, published during the time of independent Ukraine, where the name Z. Flinta is given in the context of the artistic process of the second part of 20th century. These works concerned only certain aspects of Z. Flint's biography and works.

Key words: articles, catalogs, creative biography, albums, historiography, sources.

АННОТАЦИЯ

Іванна Матковська. Жизненный и творческий путь Зиновия Флинты: анализ источников. В статье проанализированы литературные источники, каталоги выставок и альбомы, посвященные творчеству и биографии Зиновия Флинты – живописца, графика, керамиста, педагога и общественного деятеля, председателя секции декоративно-прикладного искусства Львовского отделения Союза художников УССР в контексте искусства Львова 60–80 х гг. XX в. Изучены публикации в советских изданиях и журналах 1960–1980-х гг. Об этом художнике, его произведениях или участие в выставках; статьи, посвященные собственно творчеству Зиновия Флинты, вступительные статьи к каталогам выставок Зиновия Флинты или альбомы его произведений с вступительными статьями авторов-составителей с 1980-х до сегодня; воспоминания о Зиновие Флинте его учителя Карла Зверинского, друзей – Андрея Бокотея, Любомира Медведя, дочери Ирины Данылив-Флинты, опубликованные в различных изданиях, и статьи, посвященные искусству Львова 60-80-х гг. XX в., выданные во время независимой Украины, где З. Фланта представлен в контексте художественного процесса второй половины XX в. Эти работы касались лишь отдельных аспектов биографии и творчества З. Флинты, и носят фрагментарный характер.

Ключевые слова: статьи, каталоги, творческая биография, альбомы, историография, источники.